

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas lietuvių kalba	Dalyko (modulio) pavadinimas anglų kalba	Kodas
ASMENYBĖ IR JOS TAPSMAS	PERSONALITY DEVELOPMENT	

Anotacija
<p>Šis modulis pristatys asmenybės sampratą psichologijoje, išskirtus asmenybės tipus, bruožus bei sąlytį su visuomene, psichopatologija, kultūra ir kitais išoriniais veiksniais. Modulis apima keletą skirtingų asmenybės psichologijos krypčių, įskaitant psichoanalizę, biheviorizmą, socialinę psichologiją. Modulis siekia kritiškai įvertinti asmenybės konstruktus ir sąvokas bei apsvarstyti asmenybę matuojančių metodų vaidmenį psichologijos moksluose ir visuomenėje.</p>

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: Dr. Greta Kaluževičiūtė Kitas (-i):	Filosofijos fakultetas, Bendrosios psichologijos katedra, Universiteto g. 9/1, Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Bendrujų universitetinių studijų

Įgyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Auditorinė/nuotolinė	Pavasario ir rudens semestrai	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: anglų kalbos mokėjimas B2 lygmeniu	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	48	82

Dalyko (modulio) tikslas		
Modulio tikslas – ugdyti studentų gebėjimą analizuoti ir kritiškai vertinti asmenybės psichologijos teiginius ir tyrimų duomenis bei, remiantis psichologijos teorijomis, suprasti ir moksliai paaiškinti įvairius asmenybės elgesio ir raidos ypatumus.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
- Žinos ir gebės apibūdinti asmenybės sandarą, formavimosi ir funkcionavimo mechanizmus, pagrindinius elgesio motyvus, poreikius ir elgesio standartus, raidos stadijas, savireguliacijos ypatumus, vidinius konfliktus, įtampos ir elgesio problemų šaltinius, asmenybės tyrimo metodus bei jų taikymo galimybes.	Pranešimo pasirinkta tema ruošimas ir pristatymas; paskaitos (kritiškas psichologinių teorijų dėstymas) su vaizdinės medžiagos demonstravimu, užduočių sprendimas, atvejų analizė seminarų metu ir savarankiškai.	Egzaminas (atsakymai į atvirus ir uždarus klausimus raštu); pristatymas žodžiu
- Gebės analizuoti asmenybės sandaros, raidos ir savireguliacijos ypatumus, paaiškinti asmenybės elgesį ir jo priežastis.	Pranešimo pasirinkta tema ruošimas ir pristatymas; studentų daromų pranešimų aptarimas; užduočių sprendimas, atvejų analizė seminarų metu ir savarankiškai; perskaitytos medžiagos aptarimas.	Egzaminas, koliokviumas (atsakymai į atvirus ir uždarus klausimus raštu); pristatymas žodžiu
- Gebės taikyti asmenybės psichologijos žinias, spręsdami praktines problemas.		

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminariai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Psichologijos samprata ir pagrindinės sąvokos. Asmenybės koncepcija, asmenybės-situacijos problema, asmenybės bruožai, vystymosi perspektyvų įžanga (psichoanalizė, biheviorizmas, kognityvinė psichologija, humanistinė psichologija, biologinė psichologija, evolucinė psichologija, tarpkultūrinė psichologija)	2		2				4	4	Savarankiškos literatūros studijos (2 šaltinis privalomos literatūros sąrašė, p. 285-296; 323-336; 436454).
2. Bendroji asmenybės samprata. Asmenybės atpažinimo ištakos (frenologija), proto ir smegenų dilema (<i>mind-brain problem</i>), praktinės asmenybės teorijos. Besiformuojančios asmenybės požymiai. Kultūros ir asmenybės sąveika. Psichiatrinės ir sociologinės perspektyvos	2						2	2	Savarankiškos literatūros studijos (4 šaltinis privalomos literatūros sąrašė, p. 4-19); paskaitų medžiaga.
3. Asmenybės struktūra. Įvairių autorių išskiriami asmenybės struktūros dariniai. Psichodinaminės asmenybės teorijos: psichoanalizė (Froidas), individuali psichologija (Adleris), analitinė psichologija (Jungas), objektiniai ryšiai (Klein). Humanistinės/egzistencinės asmenybės teorijos: holistinė-dinaminė (Maslow), asmeninė teorija (Rogers). Dispozicinės teorijos: bihevioristinė teorija (Skinner), socialinė-kognityvinė teorija (Bandura).	4		2				6	8	Savarankiškos literatūros studijos (1 šaltinis privalomos literatūros sąrašė, p. 27-31, 419-434, 531-540; 4 šaltinis privalomos literatūros sąrašė, p. 75-86; 5 šaltinis privalomos literatūros sąrašė, p. 54-67); savarankiškas pranešimo parengimas.
4. Asmenybės varomosios jėgos. Asmenybės elgesio motyvacijos šaltiniai. Įvairių autorių išskiriami svarbiausi asmenybės elgesio motyvai: palyginimas ir įvertinimas. Gyvybės ir mirties instinktai. Motyvacija ir hierarchinis poreikių modelis. Savi-aktualizacija. Pranašumo siekimas. Kognityvinė motyvacija. Naujų elgesio motyvų formavimosi ypatumai.	4		2				6	6	Savarankiškos literatūros studijos (2 šaltinis privalomos literatūros sąrašė, p. 71-79, 279-297; 5 šaltinis privalomos literatūros sąrašė, p. 75-86; 5 šaltinis privalomos literatūros sąrašė, p. 361-374); savarankiškas pranešimo parengimas.
5. Asmenybės formavimosi ir gynybos mechanizmai. Įvairių autorių išskiriami asmenybės formavimosi mechanizmai: identifikacija, sąlygojimas, perkėlimas, modeliavimas. Asmenybės formavimosi mechanizmų palyginimas ir įvertinimas. Gynybos mechanizmai	4		2				6	5	Savarankiškos literatūros studijos (2 šaltinis privalomos literatūros sąrašė, p. 314-326, 384-388; 6 šaltinis privalomos literatūros sąrašė, p. 61-78; 4 šaltinis privalomos literatūros sąrašė, p. 89-96); savarankiškas pranešimo parengimas.

ir jų vaidmuo asmenybės elgesio adaptacijoje.								
6. Asmenybės raida ir jos stadijos. Ankstyvųjų raidos etapų vaidmuo formuojantis asmenybei. Gimimo eiliškumas kaip asmenybės raidos veiksnys. Kūrybos ir spontaniškumo svarba asmenybės raidai. Asmenybės raidos stadijų pasiekimai ir galimi negatyvūs produktai.	4	2				6	6	Savarankiškos literatūros studijos (2 šaltinis privalomos literatūros sąraše, p. 38-47, 120-128, 223-233; 1 šaltinis privalomos literatūros sąraše, p. 169-180, 130-135); savarankiškas pranešimo parengimas.
7. Asmenybės vidiniai konfliktai. Vidinių konfliktų samprata, rūšys ir dinamika. Gynybiško elgesio ir neurozių formavimasis. Nerimas, priešiškus ir ydingų ciklų pasireiškimas. Išgyvenamo nerimo įveikimo būdai.	4	2				6	5	Savarankiškos literatūros studijos (2 šaltinis privalomos literatūros sąraše, p. 166-178, 190-208; 5 šaltinis privalomos literatūros sąraše, p. 319325); savarankiškas pranešimo parengimas.
8. Asmenybės elgesio savireguliacija. Neįsisąmonintų psichinių reiškinių vaidmuo asmenybės elgesio reguliacijoje. Sąmoningos asmenybės elgesio savireguliacijos ypatumai. Emocinio reguliavimo ir prierašumo įtaka asmenybei.	4	2				6	6	Savarankiškos literatūros studijos (2 šaltinis privalomos literatūros sąraše, p. 481-504, 531-543, 553563); savarankiškas pranešimo parengimas.
9. Asmenybės pažinimo būdai. Įvairių autorių taikomi asmenybės tyrimo metodai: laisvos asociacijos, sapnų analizė, žodžių asociacijos testas, ankstyvųjų atsiminimų analizė, repertuarinių gardelių metodas, eksperimentinė asmenybės tyrimo strategija, asmenybės klausimynai. Asmenybės tyrimo metodų taikymas ir įvertinimas.	4	2				6	4	
10. Pranešimo rengimas							14	
11. Pasirengimas koliokviumui							6	
12. Pasirengimas egzaminui							16	
Iš viso	32	16				48	82	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Egzaminas	50%	Egzaminų laikymo laikotarpiu	<p>Atsakymai į klausimus (atvirus ir uždarus) raštu. Numatoma pateikti 5 klausimus (atsakymas į kiekvieną klausimą vertinamas 2 taškais).</p> <p>Egzamino raštu vertinimo skalė:</p> <ul style="list-style-type: none"> • (95-100): 10 pademonstruotos puikios žinios ir įgūdžiai; • (85-94): 9 pademonstruotos geros žinios ir įgūdžiai; • (75-84): 8 pademonstruotos žinios ir įgūdžiai yra aukščiau vidutiniškų; • (65-74): 7 pademonstruotos žinios ir įgūdžiai, turi trūkumų; • (55-64): 6 pademonstruotos žinios ir įgūdžiai, turi didelių trūkumų; • (45-54): 5 atsakymai į pateiktus klausimus yra neišsamūs, neišgilinama į klausimo esmę, atsakyti ne visi klausimai parodo

			<p>esmines studento žinių spragas;</p> <ul style="list-style-type: none"> • (44-0): 4 (ir mažiau) nėra atsakyta į pateiktus klausimus arba atsakymai yra klaidingi ir akivaizdžiai parodantys menką kurso žinių įsisavinimą.
Pranešimo įvertinimas	30%	Viso semestro metu	<p>Studentų parengtų pranešimų vertinimo kriterijai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Susipažinimas su literatūra ir jos supratimas, informacijos patikimumo įvertinimas; pateikiamų idėjų pagrindimas ir apibendrinimas (60 proc. pažymio). 2. Pristatymo aiškumas, įdomumas, auditorijos įtraukimas (40 proc. pažymio). <p>Bus atsiskaitoma kiekvieno semestro metu (po ketetą studentų).</p>
Koliokviumas	20%	Antroje semestro dalyje	<p>Tarpinis atsiskaitymas: atsakymai į uždarus klausimus raštu. Klausimai sudaryti iš perskaitytos privalomos literatūros. Numatoma pateikti 5 klausimus (atsakymas į kiekvieną klausimą vertinamas 2 taškais)</p>

Pastaba: neatsiskaičius kitų darbų, neprileidžiama prie egzamino. Praleidę daugiau kaip pusę modulio seminarų, studentai nebus prileidžiami prie egzamino.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla	Prieiga internete ar VU bibliotekoje
Privalomoji literatūra					
1. Hoyle, R. H.	2010	<i>Handbook of Personality and Self-Regulation</i>		New Jersey: Blackwell Publishing Ltd	VU biblioteka
2. Feist, J., Feist G.J.	2009	<i>Theories of personality, 7-th ed.</i>		Boston: McGraw-Hill	VU biblioteka
3. Myers, D.G.	2000	<i>Psichologija</i>		Kaunas: Poligrafija ir informatika	VU biblioteka
4. Pervin, L.A., Cervone, D.	2010	<i>Personality: Theory and research, 11-th ed.</i>		New York: John Wiley and Sons	VU biblioteka
5. Ryckman, R.M.	2013	<i>Theories of personality, 10th ed.</i>		Wadsworth: Cengage Learning	VU biblioteka
6. Wolf, M., Gerlach, A., Merkle, W.	2014	<i>Conflict, Trauma, Defence Mechanisms, and Symptom Formation (pp. 61-78)</i>	Psychoanalytic Psychotherapy	Routledge	VU biblioteka
Papildoma literatūra					
1. Ashcraft, D.M.	2003	<i>Personality theories workbook, 2nd ed.</i>		Belmont: Thomson / Wadsworth	VU biblioteka
2. Feist, G. J.	2010	<i>The Cambridge Handbook of Creativity</i>		Cambridge: Cambridge University Press	VU biblioteka
3. Burger J.M.	2004	<i>Personality, 6th ed.</i>		Belmont: Thomson / Wadsworth	VU biblioteka
4. Kaluževičiūtė, G.	2020	<i>The role of empathy in psychoanalytic psychotherapy: A historical exploration</i>	Cogent Psychology	Taylor & Francis Online	Prieiga internete

5. Endriulaitienė, A., Perminas, A.	2007	<i>Asmenybės psichologija: praktinės užduotys</i>		Kaunas: VDU leidykla	VU biblioteka
6. Mischel, W., Shoda, Y., Smith, R.E.	2004	<i>Introduction to personality: Toward an integration, 7th ed.</i>		New York: John Wiley and Sons	VU biblioteka
7. Schultz, D.P., Schultz, S.E.	2005	<i>Theories of personality, 8th ed.</i>		Belmont: Thomson / Wadsworth	VU biblioteka